

J. H. von Marley

und

Contenta

- 1 Carpovius de Juribus Foeminarum
- 2 Feltman ad Institutiones
- 3 ad L 14 Locati L 2 C de pignor.
- 4 } Inerij pars 3 et 4
- 5 }
- 6 Centuria postionum
- 7 Prestatione Evictionis
- 8 de Judicijs
- 9 de Renuntiatione Juris sui tacita
- 10 de Edicto Praetoris Nautae Caupones de
- 11 de Consensu Parentum in Nuptijs
- 12 de Ulpia Pethi in Catharoy.

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,

ad

L. QUI AD CERTUM.

XIV. D. Locati Conducti,

&

L. QUAMVIS CON-
stet. II. C. de Pign. & Hypoth.

Quam

SUMMÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS
AUXILIO ET PRÆSIDIO,

Ex

DECRETO & AUTHORITY

Magnifici, Amplissimi ac Consultissimi,

ANTECESSORUM ORDINIS,

in Alma Brandenburgica, quæ Duisburgi Clivo-
rum est, Universitate literaria,

Pro

Summis in Utroque Jure Honoribus ac Privilegiis
Doctoralibus rite ac solenniter consequendis,

Publicæ disquisitioni proponit

WERNERUS JUSTINUS PAGENSTECHER,
DUISBURGO - CLIVIUS,

a. d. 8. Mart. in Auditorio majori, horis consuetis.

DUISBURGI ad RHENUM,
Apud FRANCONEM SAS, Academiae Typographum,
Anno M. DC. XCIV.

DISPUTATIO JURIDICA
IN HONOREM

I. GUAD. GERTUM

XIV. D. LUGG. GONNIG

I. GUAMVIS GONN

Teil II. C. de ...

LUMME ET ...

...

ANTCESSOR ...

...

VERNERUS ...

...

...

*Illustrissimis, Generosissimis, Illustribus,
Magnificis atque Excellentissimis,*

AUGUSTO ATQUE POTENTISSIMO PRIN-
CIPi AC DOMINO, DOMINO

**FRIDERICO III.
MARCKGRAFFIO
BRANDENBURGICO,
S. R. I. ARCHI-CAMERARIO
ET ELECTORI &c. &c. &c.**

**A CONSILIIIS SECRE-
TIIORIS STATUS INTIMIS
REGIMINIS CLIVENSIS AT-
QUE MARCANI:**

MÆCENATIBUS MEIS SUMMIS.

DE Alexandro Magno referunt,
eum militem sibi cognominem,
sed remissioris animi, aliquando

* 2

con-

conspicientem his verbis allocutum
 esse: *memento te Alexandrum dici.* ita-
 que eum officii sui commonuisse.
 Ego, dum me ex omni Pagenste-
 cherorum gente primum natu Cli-
 vensem intelligo, non possum non
 mihi inde calcar petere, cum ut eo
 connitar atque allaborem, ne glo-
 riosissimæ huic patriæ meæ unquam
 sim dedecori, tum & ut quæ mearum
 partium, etiam TUI O ILLU-
 STRISSIME atque MAGNIFI-
 CE ORDO respectu, sint, crebro
 mihi ob oculos ponam. Sane mul-
 tum temporis jam elapsum est, ex
 quo nihil magis expetii, quam occa-
 sionem mihi aliquam offerri, qua
 devotissimi respectus mei *τεκμηρία* hu-
 millime atque debite possem exhi-
 bere, vixi nihilominus in hanc adus-
 que

que horam sub isto infelici sidere, ut
 in præsens nil aliud quam Disputa-
 tionis meæ Inauguralis chartaceum
 munus, obsequiosissimis manibus,
 offerre possim. Confido tamen,
 eundem **VOBIS, O MÆCENA-**
TES, qui Artaxerxi Persarum olim
 Regi fuit, futurum animum, neque
 parva atque obvia aspernatos, sed
 benigne potius alacriterque hæc ac-
 ceptaturos: Quod si ego à **VOBIS,**
PATRONI COLENDISSIMI,
 feliciter impetravero, animus mihi
 addetur, & majora audendi & **MA-**
GNIS NOMINIBUS VESTRIS
 me meaque ulterius devote propor-
 ro commendandi. Suscipite ergo,
BENIGNISSIMI DOMINI, hoc
 inaugurale meum schediasma Sere-
 na fronte, temporis equidem valde
 * 3 exigui

exigui vix maturum foetum, sed cu-
 jus ego defectus, observantiae erga
 Vos atque devotionis meae magni-
 tudine atque perpetuitate, supplere
 enixe contendam. Ita VOS Deus
 Ter Optimus Maximus multos ad
 annos clementissime sospitet! quod
 calidissimis votis vovet

O M N I U M
 ILLUSTRISSIMI ATQUE MAGNIFICI
 ORDINIS VESTRI
 ATQUE SINGULORUM

DOMINORUM MEORUM ATQUE
 PATRONORUM COLEN-
 DISSIMORUM

Enixissimus & devotissimus cultor

WERN. JUST. PAGENSTECHER.

A N T I C U M.

Um variæ pro seligenda Disputationis Inauguralis materia per totum jus mihi occurrerent nobilissimæ materiæ, tum & multum suspensus hærerem qualem potissimum seligerem, non peccatum me arbitratus denique sum si leges illas, *legem inquam 14. ff. Locat. Conduct. & l. 2. C. de Pignor. & Hypothec.* quas Amplissima Facultas Juridica pro examine (quod audit) rigoroso mihi enucleandas a. d. 23. nuperi Februarii Gregoriani injunxit, nunc & publice ad incudem revocarem. Enimvero si iudicio Virorum Excellentissimorum dictæ leges aptæ visæ sunt ad quas ceu ad Lydium lapidem studia mea explorarentur, insubidum si non infrunitum videri posset si easdem ineptas censere vellem publicæ censuræ. Tanto autem magis præfatæ Triumvralis Ampliss. Facultatis iudicio, Tu, Lector Candide, egoque acquiescemus, quo minus negari potest, dictas leges sua se utilitate ipsas satis commendare. Sit igitur, missis ulterioribus ambagibus, disputationis pars alterplex: prior ad d. l. 14. ff. *Locat. Conduct.* posterior ad d. l. 2. C. *de Pignor. & Hypothec.* Deus autem & hic & isthic clemens mihi adsistat.

4 PARS PRIOR
P A R S P R I O R

Exhibens intellectum

L. QUI AD CERTUM. XIV.
ff. Locat. Conduct.

§. I.

Verba memorati textus sunt hæc: *Qui ad certum tempus conducit, finito quoque tempore colonus est: Intellegitur enim dominus, cum patitur colonum in fundo esse, ex integro locare: & huiusmodi contractus neque verba neque scripturam utique desiderant, sed nudo consensu convalescunt, & ideo si interim dominus furere cæperit, vel deceſſerit, fieri non posse Marcellus ait, ut locatio redintegretur: Et est hoc verum.*

§. II.

Ut vero clare pateat mens legis, fingamus casum: V. g. Titius locat Cajo fundum ad quinque annos, quibus elapsis Cajo ulterius in fundo, Titio tacente & patiente, manet, ex qua Caji mansione & Titii patientia fundus censetur tacite reconductus. Si vero Titius incipiat furere vel moriatur antequam Cajo reconductionem incipere possit, tacita reconductio cessat.

§. III.

Ex qua facti specie patet textum in *l. nostra 14.* continere regulam & ejusdem limitationem. Regula est: Condu-

AD L. XIV. ff. LOCAT.

Conductorem prædii rustici ultra tempus locationi alias præfixum in prædio conducto permanentem, censeri reconduxisse. Limitatur: Nisi locator furere cœperit aut morte extinctus sit. Et quidem circa dictam regulam primo quæres, an ad quinquennium repetita censeatur locatio-conductio? Respondeo ex præcedenti l. 13. §. f. eod. Colonum qui finito tempore conductionis manet in rustico prædio reconducere illud prædium ad annum unum, non ad quinque; dum dicitur inibi: *Quod autem diximus, taciturnitate utriusque partis colonum reconduxisse censeri, ita accipiendum est, ut in ipso anno quo tacuerunt, videantur eandem locationem renovasse, non etiam in sequentibus annis, & si lustrum forte ab initio fuerat conductioni præstitutum: Sed & si secundo quoque anno post finitum lustrum nihil fuerit contrarium actum, eandem videri locationem in illo anno permansisse, hoc enim ipso quo tacuerunt, consensisse videntur, & hoc deinceps in unoquoque anno observandum est.* Ratio hujus juris est, quod locatio conductio respiciat usum: at hic ex prædio rustico regulariter percipi nequit, nisi anno fructibus jam maturis inclinante. Verum dicere quis posset, huic textui contrariari nostram l. 14. in verbis: *ex integro locare.* Ita ut non ad annum censeatur facta relocation, sed ad totum tempus, veluti casu supra posito quinquennii, quia alias non *ex integro* relocationem factam esse dici posset. Ast notandum hæc verba: *ex integro* respicere ad l. præced. ita ut locatio conductio ex integro fiat respectu novæ locationis hujusque accessorii pignoris, ut de novo hactenus locatio facta censeatur, non vero respectu totius temporis ad quod prior locatio contracta, ut adeo phrasis hæc: *ex integro*: notet idem quod *denuo*, sive, ut vulgo loquuntur, *de novo*.

Certe hæc acceptio in jure nostro valde frequens est: *Vid. §. ult. l. de actionib. l. 45. §. ult. de minorib. l. 25. de Dol. mal. l. ult. C. Si advers. transact. locisque compluribus aliis.* Sed adscribam in præsens unum saltem, qui id quod dixi vel solus firmabit & declarabit. Intelligo *l. 58. §. 3. ff. pro soc. ibi: Si servus meus societatem cum Titio coierit & alienatus in eadem permanserit, potest dici alienatione servi & priorem societatem finitam & ex integro alteram inchoatam.*

§. IV.

Uti vero hac in parte Doctores conveniunt, ita contra quoad prædiorum *urbanorum* reconductionem tacitam, in Quæstione, ad quod tempus illa facta esse censeatur? immane quantum dissentiunt. Est autem hoc in puncto textus in *d. l. 13. §. f. locat. §. In urbanis autem prædiis.* cujus versiculi sensum ut tanto melius percipere possimus, enotemus ejus verba, & sunt hæc: *In urbanis autem prædiis alio jure utimur: ut pro ut quisque habitaverit, ita & obligetur: nisi in scriptis certum tempus conductione comprehensum est.* In explicatione hujus versiculi potissimum quinque sunt Doctorum Sententiæ, quas ordine videbimus.

§. V.

Aliqui Doctores quorum sententiam referre *Castrensem* testatur *Fransk. ad tit. ff. Locat. n. 14.* putant, quod pro nullo tempore censeatur facta tacita reconductio in prædiis urbanis, sed quod obligetur conductor solum ad mercedem pro eo tempore prout conductor mansit in
re con-

AD L. XIV. ff. LOCAT.

re conducta post finitam locationem, ob æquitatem generalem, ne conductor cum damno locatoris locupletior fiat. Verum hanc sententiam jam pridem explosam esse testatur Fransk. *d. l.* & recte: nam totus contextus loquitur de *reconductione tacita*, usque ad versiculum, *nisi*: quæ particula diversitatem inducit, significatque oppositum ejus cui immediate adversatur. *Surdus de aliment. tit. i. quest. 104. num. 7. Cened. singular. 23. n. 2.*

§. VI.

Secundo: Aliter sentit Struv. *in Syntagm. Jur. Civil. Exercit. 24. th. 7.* post Frantz. *d. l. n. 24.* qui distinguunt aut ad certum tempus v. g. ad lustrum locatio est contracta, aut vero merces determinata est quo ad annum vel mensem, ita tamen ut liberum sit, quousque conductor habitare velit: Priori casu sive in scriptis sit facta locatio sive non, nihilominus ad totum tempus prout quis antea habitavit reconductio facta censetur: Posteriori casu reconductionem factam esse asserunt ad illud duntaxat tempus prout quis habitavit post finitam locationem primam. Sed hanc sententiam refutatam vides in Amplissimi Dn. Pagenstecheri fratris ac Professoris hætenus mei plurimum honorandi, *Sicilimentis ad Lauterbach. in manip. i. Sicil. 47.* Certe cum textus expresse inferat differentiam inter locationem factam in scriptis vel non, male contra verba legis clara hæcce confundes, neque distinctio, an nempe certum tempus sit constitutum vel non, fundatur in lege, nam loquitur per *tot. h. §. f. de casu si certum tempus adjectum.*

§. VII. Ter-

§. VII.

Tertio: Alii faciunt talem Regulam: Si in scriptis non est facta locatio, tunc rem reconductam tantum esse ad illud tempus prout quis post finitum tempus locationis habitavit: Quod assertum limitant; Nisi in scriptis fuerit facta locatio, tunc enim reconductio tacita censetur facta ad idem tempus prout quis ante finitam primam conductionem habitaverit. Ita Lauterb. *ad tit. ff. Locat. in pr. Brunnem. ad l. 13. §. f. Locat. Christin. V. 3. decis. 116. n. 2. Groenevv. ad l. 16. C. h. n. 6. Add. Cyprian. Regner. ab Osterga Censur. Belgic. ad l. 13. §. f. & l. 14. ff. Locat. conduct. & alii. Sed & hanc sententiam quantum ad limitationem (nam quantum ad regulam acceptatur) refutatam vides *in d. Sicilim. ad Lauterb. 47.* Nam locatio conductio si in scriptis est facta, constat duplici vinculo nempe scriptura & consensu, jam licet consensus hic præsumatur, literæ tamen nequeunt tacite repetitæ censerî, quia tacite quidem possum consentire & quoque facto *l. 16. C. Locat. l. 31. ff. Pro socio. Lauterb. ad tit. ff. de Pact. in C. scriptura autem expresse debet constitui. Cum igitur locationem alio modo quam in scriptis contrahere, ipsis non placuerit, sequitur scriptura omissa non voluisse ipsos iterum relocare aut reconducere absque scriptura: id enim nunquam inter ipsos placuit: imo contrarium antea expresse placuit. Adeo ut in claris conjecturæ, ipsos scil. voluisse reconducere sine scriptura, non sit locus. *l. 137. §. 2. ff. de V. O.***

§. VIII.

Quarto: Alii, si non in scriptis sit facta locatio tunc reconductionem

AD L. XIV. ff. LOCAT.

9

conductionem fieri ad illud tempus prout quis antea habitaverit. V. g. si ad lustrum sit contracta, etiam ad lustrum reconductam censerij ajunt. Si vero in scriptis sit facta locatio, tunc reconductionem cessare licet permanferit ultra tempus in re locata conductor *arg. l. 7. C. de nupt. l. 1. §. 4. quare si quis. ff. de eo qui pro tutor.* Costal. *in d. l. 13. §. ult. h. t.* alique ex Veteribus teste Azone & Bartolo apud Frantzk. *ff. Locat. n. 14.* quos ex Neotericis sequitur Vultej. *in pr. l. de Locat. cond. n. 11.* & Harprecht. *ibid. num. 18.* Argumenta horum sunt hæc: 1. quod fiat *renovatio*: Ergo ejusdem contractus. 2. quod *renoveatur eadem* locatio *l. 16. C. Locat.* 3. quod mutatio voluntatis non præsumatur. Respond. ad 1. & 2. *renovatio* fit ejusdem contractus, sed *inchoative* tantum. *vid. supra § 3.* Ad tertium respondeo in claris non esse conjecturæ locum, veluti si locator vel conductor hæctenus tacentes, nunc expresse dissentiant.

§. IX.

Tandem quintam Sententiam fovent DD. Communiter teste Costalio *in d. l. 13. §. in Urbanis*, ubi allegat *Bartol. Bald. & Paul. de Castro.* Ita & sentiunt *Castrens. Salicet.* apud Frantzk. *n. 15. d. l.* Alique Doctores Neoterici ut *Gothofred. ad d. l. 13. §. f. Carpzov. Menoch. Schilter. Bockelman. Mevius comm. in Jus Lubecens. part. 3. tit. 8. artic. 2. num. 7.* & Dn. Pagenstecher *in d. Siciliment. ad Lauterb. 47. man. 1.* Secundum quos *Regula* eadem observatur quæ præcedenti §. 7. proposita fuit: Quod nempe si in scriptis non sit facta locatio, tunc rem tantum esse relocatam pro tanto tempore, quanto conductor, post finitam primam conductionem, habitaverit, seu

B

in

in ædibus conductis permanferit. *Limitatio* vero hæc eadem est quam vidimus in §. 8. *preced.* Si enim in scriptis fit facta locatio, tunc plane nulla reconductio facta censetur, licet conductor patiente locatore ulterius in domo conducta permanferit. Et hanc ultimam ut fundamentis juris magis innitentem veriore existimo: Regula enim satis clara est, *quod reconductio tacita fiat ad illud tempus prout quis habitaverit post finitam primam locationem*: totus enim contractus constat consensu, uti prior locatio expresso, ita posterior tacito; Verum hic tacitus consensus dependet à facto, habitatione & patientia, adeoque taciturnitate utriusque partis, hinc quamdiu tacent tamdiu consentiunt, quamdiu consentiunt manet contractus, sed quamprimum unus ex illis non tacet amplius & incipit dissentire, eo ipso statim consensus tacitus dissolvitur, per consequens & ipse contractus, nam tamdiu consentire finguntur quamdiu tacent, si vero expresse patet, dici non posse eos consentire, patet fictionem hanc juris non debere quid operari contra ipsam veritatem: Hinc consequens est quod dominus non necesse habeat expectare annum vel aliud certum tempus, sed posse cum conductorem expellere pro lubitu, quod & jam olim defendit Joannes Glossator, referente *Accursio ad d. l. 13. §. f.* Neque hic locum potest habere regula Juris ex *l. 5. C. de Oblig. & Action.* quod prius est voluntatis postea sit necessitatis, quia hæc voluntas suum esse habet non in taciturnitate, sed in expresso consensu; Sed in nostro casu tamdiu voluntas adesse fingitur, quamdiu non constat eos dissentire. Neque obstat *l. 16. C. Locati.* loquitur enim de prædio rustico de quo Regulam vidimus *supra §. 3.* quod nempe solum ad annum reconductio facta censeatur, uti verba: *eandem locationem*

AD L. XIV. LOCAT.

II

locationem: explicari debent ex *d. l. 13. S. f. ff. Locat.* non enim est novum ut priores Leges ad posteriores trahantur ut ait Paulus in *l. 26. ff. de Legibus*. Objici posset, quod uti in Limitatione nostra requiritur scripturæ renovatio, ita & hic requiri temporis renovationem, adeoque non posse ad brevius tempus contrahi locationem ex postquam ante contracta fuit. Respond. Antea consensere in illud tempus expresse, sed postea non potuerunt ulterius consensisse quam tacent, præsumi. Dein Limitationis nostræ, *Quod si in Scriptis sit facta locatio tunc plane nullam reconductionem factam esse*, sensum exhibet plane textus in *d. l. 13. S. f.* Dum primo dicit: *in urbanis autem prædiis alio jure utimur*. Cum nempe dixisset Jctus quod in prædiis rusticis relocatio fiat ad tempus nempe ad annum, jam ait: *alio jure utimur in urbanis prædiis: ut prout quisque habitaverit, ita & obligetur*. Adeoque dicit reconductionem factam esse ad tempus prout quis habitaverit: Jam secundo subjungit: *Nisi in scriptis certum tempus conductionis comprehensum est*, tum enim *secus est*, si *secus*, ergo non debet relocatio fieri, uti fit in regula, neque Jctus distinguit inter tempus conductionis, sed ait quod reconductio tacita fiat si non in scriptis facta est locatio, jam si in Limitatione subjecta quoque esset reconductio, tunc utroque casu esset reconductio, quod tamen non vult Jctus. Neque poteris dicere, in Regula esse tempus pro ut quis post habitavit, sed in exceptione pro ut quis ante habitavit, nec viceversa, quia nihilominus utroque casu esset reconductio, eum tamen in Regula debeat esse solum reconductio, non in Limitatione. Ratio vero quare in Limitatione nostra nullam dicamus factam tacitam locationem, patet clare, quia prior locatio est facta in scriptis, adeoque

B 2

adeft

adeſt duplex vinculum nempe & ſcriptura & conſenſus, jam vero ſi tacita relocatio cenſetur facta, deberent quoque omnia repetita eſſe, conſenſus vero quidem poſſet dici tacite repetitus ſed non ſcriptura, adeoque neceſſario hic quoque fingi deberet mutatio voluntatis, quod nempe ſcripturam remittere voluerint, cum autem illa non præſumatur, ſequitur nec hic placuiſſe illos novam locationem incepiſſe. Jung. dicta §. 8. in ſin. ſupra. Sed dices eſſe tamen aliquod negotium hoc caſu contractum unde obligetur conductor ad mercedem præſtandam. R. Utique obligatur conductor & quidem ex contractu innominato facio ut des, id eſt, patior te manere in domo ut tu mihi præſtes mercedem. Multum autem intereſt an quis obligetur ex contractu nominato Locationis-Conductionis an vero ex contractu innominato facio ut des, ille enim eſt bonæ fidei, hic eſt ſtricti juris, hinc in illo debentur uſuræ ex mora, in hoc non & ſ. Nunc audi Schilter. ad ff. Exercit. XXXI. §. XI. ubi ait: *In prædio urbano reconductio tacita eoſque tantum extenditur, quo ad inhabitavit poſt primum terminum elapſum, non vero ad integrum annum, licet ante ad annum conductionis facta d. §. qui implet. Quia in prædiis urbanis quilibet parte anni fructus equaliter percipiuntur, &c. Mant. de tac. & ambig. conſ. lib. 5. t. 15. n. 2. 15. &c. & porro: Si in ſcriptis, tunc tacito conſenſu nullomodo renovatur dummodo ſcriptura ad perfectionem adhibita: ibi enim locationis ſubſtantia in ſcriptura conſiſtit, non in ſolo conſenſu &c. Secus ergo eſt ſi ſcriptura ſolum probationis gratia acceſſit l. 4. ff. de fide inſtrum. Verum in prædiis urbanis etiam eſt tacita reconductio ad annum ſecundum Leges Transilvaniae & Ruremundentium teſte Petr. de Greve. in Colleg. Jurid. publ. ad l. 13. §. f. Locat. §. X. De*

AD L. XIV. ff. LOCAT.

13

§. X.

Deinde (2.) *Jung. §. 3. supr.* patet ex hac lege nostra: Hunc contractum tacitum locationis conductionis non desiderare verba neque scripturam, sed convalescere eundem nudo consensu tacito: utpote cum hic sufficiat in tacitis contractibus. *vid. §. 7. in fin. supr.* Hinc sequitur neque presentiam requiri ad ineundum hunc tacitum consensum, quia nihil requiritur ad quod presentia desideretur. *Jung. l. 24. C. Locat. & l. 17. C. de Pact.* Alias vero impleto tempore conductionis conductor invitus non tenetur manere in conductione *l. 11. C. Locat.* etiamsi sit colonus publicus vel vectigalium *l. 3. §. 6. ff. de fur. fisc. l. 9. §. 1. de publican.* nisi publicani ex redemptione vectigalium maximos fructus consecuti fuerint, nec vectigalia tanto locari possint, quo casu ipsi ea prioribus pensionibus suscipere compelluntur *l. 11. §. ult. ff. de Publican. Lauterb. ff. Locat. Conduct. in c.* Notabis hic amice Lector, verba illa: *nudo consensu:* in lege nostra respicere ad locationem quæ non in scriptis: nam si in scriptis fieri placuerit, locatio omnis, antequam scriptura accesserit, imperfecta est. *pr. l. de emt. vend.* Deinde in specie quantum ad locationes & conductiones tacitas notabis, illa verba respicere præcedentia illa: *Scripturam: verba:* Sane enim in hisce tacitis etiam accedit *factum* ex quo consensus colligitur.

§. XI.

(3.) Patet ex d. l. nostra (*Jung. §. X. preced.*) Quod reconductio fieri non possit si locator decesserit vel furere cœperit antequam reconductionem incipere possit conductor,

B 3

ductor,

ductor, quia à parte locantis deficit consensus, adeoque cum claudicet contractus, subsistere nequeat. Nam mors infert defectum tacitæ voluntatis, quia mortuus consentire nequit, fictio autem cessat ubi veritati locus esse debet, uti idem obtinet in precario. *l. 6. ff. de Precario. add. l. 16. de adopt.* Sed objicere quis posset, heredem defuncti locum occupare adeoque continuare consensum defuncti. Respond. Heres non succedit in consensum defuncti sed solum in ejus jus. Hinc si heres defuncti vel curator furiosi finitum conductionis tempus esse sciverint, conductorem tamen passi sint morari in re conducta, conductio tacita ex persona heredis & curatoris renovata intelligitur *arg. l. 24. Pro socio.* Furiosum autem non posse authorem esse novæ reconductionis patet, quia nequit pacisci, pacisci autem impediuntur qui carent intellectu quales & sunt furiosi *l. 5. l. 40. ff. de R. J. l. 70. §. 4. de Fidejuss.* si modo non habeant dilucida intervalla *l. 6. C. de Curat. furios.* Obj. *l. 2. §. fin. Solut. matrim.* quod filia furiosa ibi per dementiam contradicere non possit, ut credendum sit ipsam consentire. *Re. (1.)* hoc favore dotis introductum esse. *Gothofred. ad d. l. 2. lit. O.* quia dos aliter constitui nequit nisi admessa hac fictione. *Re. (2.)* patrem ibi fuisse loco Curatoris sive filia furiosæ *l. ult. C. de Curat. furios. Jung. l. 8. §. 2. de Opt. vel Elect. legat.*

§. XII.

Quæri autem hic solet, quale tempus requiratur ad incundam tacitam reconductionem, si conductor finita locatione prima permanserit in re conducta. *Resp. ex l. 1. in fin. de Jur. deliber.* Quoties certum tempus lege defini-

definitum non est, toties arbitrio iudicis relinquendum, hinc moderate agendum cum conductore *arg. l. 9. de Servit. Groenvv. ad l. 16. C. Locat. num. 7.* hinc licet per paululum tempus remanserit in re conducta non ideo de novo relocasse censeretur. *Gomez. tom. 2. resol. cap. 2. num. 16.*

§. XIII.

Ex eo quod in rustico prædio reconductio solum facta censetur ad annum ob rationem quia fructus solum percipiuntur semel in anno. Inferunt Doctores (1.) Idem aliquando obtinere in urbano: Ita ut si talis domus sit ex qua non percipiuntur fructus uniformiter in qualibet parte anni, sed præcipui e. g. nundinarum tempore, ita ut ejus intuitu prima conductio facta fuerit, vel quod semel certo die vel tempore domus conduci soleant, tunc quoque ad totum annum reconductionem factam esse statuunt. *Gomez., Trentacinq., Molin., Mevius, Mantica, Frantzkius apud Lauterb. ff. Locati Cond.* (2.) Si prædium rusticum locatum esset ex quo fructus non percipiuntur nisi de quinquennio ad quinquennium, non vero de anno ad annum, tum reconductionem etiam factam fuisse censendum ad quinquennium: Uti econtraposito prædium esse ex quo fructus percipi possunt bis in anno, uti fieri in prædiis Ægypti testatur *Plinius lib. 3. natural. histor. cap. 20.* jam reconductio facta censebitur ad medium annum, ob eandem rationem quæ est in utroque prædio tam rustico quam urbano. *Fransk. d. l. n. 18. Schvvendend. annot. ad Eckolt. tit. Locat. §. 2. in fin.*

§. XIV.

Quæri præterea solet occasione hujus materiæ (1.) an præscribi

præscribi possit jus locatoris dum per longissimum tempus mercedem accipit à conductore, ita ut facultas alteri rem eandem locandi adimatur. Aff. Baldus, Angelus & Harmenopulus teste Gothofred. *ad nostram l. 14.* Sed potius negandum censeo, cum ab *arg. l. 2. C. de Prescript. 30. vel 40. annor.* tum quia hæc res est meræ facultatis, locare nempe huic vel illi, nisi locatori alteri locare volenti conductor contradixerit ac huic contradictioni steterit locator, tunc enim huic juri præscribitur uti rei immobili per *l. ult. in fin. C. de Prescript. long. temp.* Sed secundum Jus Canonicum & Mores bonam quoque fidem heic requiremus. Dein quæri solet (2.) An reconductio tacita censeatur facta iisdem clausulis ac accessoriis uti Pignore adjecto, eodem pretio, quibus prior locatio facta est. Quod Affirm. Lauterbach. *ad ff. tit. Locat. obl. 13. §. f. ff. & l. 16. C. Locat.* Ampl. Huber. *Prælect. ad ff. eod.* Quod secus est in fidejussione utpote quæ dependet ab arbitrio tertii *l. 7. C. Locat.* Brunn. *ad d. l. 13. §. f.* Gothofred. *ad nostram l. 14. ff. Locat.* Neque pœna repetita censeatur secundum Mantic. *de tac. & ambig. conv. lib. 5. tit. 15. n. 21. 23.* Diff. Caroc. *de loc. p. 2. tit. de renov. loc. num 4.* Neque tacita locatio extenditur ad pacta adjecta locationi quæ sunt contra vel præter naturam, juxta Alex. *conf. 76. l. 5. Bero. conf. 140. 21. lib. 1. consil. 153. 18. & 43. l. 1. Mantic. d. t. 15. n. 19. 20. 32.* (3.) An locatio conductio tacito consensu ab initio contrahi possit. Aff. Ut si quis ædes sciente & patiente domino inhabitet, & singulis annis certam pensionem solvat. Mozz. *de contract. cap. de divis. locationum. ii.* Eckölt. *ad ff. tit. Locat. conduct. §. 2.* Præcipue cum factum magis consensum inducat, quam verba *l. 31. ff. Pro socio.* Hahn. *ad VVes. de Locat. Conduct. n. 4.* Dissentiunt Bachov. *V. 1. ff. 29. th. 1. lit. c.*

lit. c. verb. vel tacite. & Lauterb. ad tit. ff. Locat. Verum hos refutat Berger. in Resolut. LL. Obstant. ad Lauterb. ad §. Tacito utriusque consensu. Et hæc sufficiant pro instituto nostro de priori lege proposuisse; Pergamus ad Legem alteram 2. C. de Pignorib. & Hypothec. eamque etiam aliquomodo lustremus.

P A R S P O S T E R I O R

Exhibens intellectum

L. QUAMVIS CONSTET.
2. C. de Pignor. & Hypoth.

§. I.

CUjus sensum ut tanto accuratius aggredi possimus, ante oculos nobis ponenda sunt ipsa verba legis nostræ quæ nobis reliquerunt Imperatores Severus & Antoninus tali modo: *Quamvis constet specialiter quadam & universa bona generaliter adversarium tuum pignori accepisse, & aequale jus in omnibus habere, jurisdictio tamen temperanda est. Ideoque si certum est, posse eum ex his quæ nominatim ei pignori obligata sunt, universum redigere debitum, ea quæ postea ex eisdem bonis pignori accepisti, inserim tibi non auferri. Praeses provinciae jubebit.*

§. II.

Hujus Legis esto Casus talis: Titius mutuo dat Mevio mille, ac sibi præter specialem hypothecam domus, prospicit de hypotheca omnium bonorum: Post annum

C

Mevius

Mevius à Cajo quoque mutuo accipit mille eique hypothecæ constituit fundum Tusculanum. Jam si Titius potest consequi suum creditum ex domo sibi specialiter hypothecæ constituta, vel ex aliis bonis præterquam ex fundo Tusculano, cum effectu ex generali sua hypothecæ nequit petere fundum Tusculanum Cajo specialiter oppignoratum.

§. III.

Hinc patet, si hypotheca generalis sit constituta cum speciali, prius agendum esse ex speciali & dein demum in casum hujus insufficientiæ ex generali: Cujus Juris ratio in eo sita videri posset, quod creditor in hypotheca speciali fortius jus constitutum habeat: veluti hæc ratio alibi egregie militat, uti quod creditores hypothecarii contra tertium possessorem agere possint cum effectu, si hypotheca sit specialis, cum tum beneficium Ordinis si-ve Excussionis tali possessori hypothecæ specialis non competat, veluti id me optime docuit Magnificus atque Excellentissimus D. Coccejus *in hypomnem. ad Instit. tit. de action. hypomn. 10. in fin.* & novis argumentis egregie firmat Clariss. D. Frater *in Irner. injur. vapul. part. 3. coit. 8.* & ita in Praxi observari testatur Brunnem. *ad l. 2. C. de Pignor.* & Petr. de Greve *ad l. 2. ff. qui potior. in pignor.* Neque hisce obstant verba nostra *l. 2. æquale jus in omnibus habere*: De Jure enim novo id hætenus secus est. *vid. Novella 112. cap. 1. vers. ab hoc litigiosi. junct. l. f. ff. de const. princip.* At dicta ratio in decisione legis nostræ 2. stringere valde nequit, cum creditor juri suo renunciare possit *l. p. C. de pactis*. Quod si excipias, non esse hoc jus solius creditoris, sed & cæterorum creditorum: Re-
plicabo,

plicabo, petamque quæ ratio hoc jus cæteris creditoribus tribuendum suaserit. Dabo unam alteramque.

§. IV.

Et quidem *prima* esto quod malitiis hominum non sit indulgendum *l. 38. ff. de Rei vindicat.* quod fieret si liceret creditori cum hypotheca speciali intervertere jus hypothecarii posterioris ex alia hypotheca speciali. *Secundam* arcesso ex regula Juris Naturæ *in l. 2. §. 5. in fin. ff. de Aqua & aq. pluv.* quod mihi non nocet & alteri prodest ad id naturaliter obstrictus sum. Quæ sane rationes vix sinunt dubitare quin & in casu, quo priori creditori hypotheca generalis & posteriori specialis hypotheca est constituta, non debere priori creditori ex generali sua hypotheca agenti ad hypothecam specialem posterioris creditoris sibi acquirendam, si nihil ejus intersit agere ad hanc vel illam rem petendam, adjudicari, sed & Jurisdictionem hoc casu ut supra temperandam esse. Scio equidem opponi *l. 2. ff. qui potior. in pignor. l. 8. ff. de distract. pignor. l. 6. C. qui potior. in pignor.* Verum generalis illa æquitas necessario postulat eas esse restringendas ad jus strictum, cum argumento *nostra l. 2. C.* debeat æque in casu *d. l. 2. ff.* ac in casu *nostra l. 2. C.* jurisdictio tali modo temperari. Distinguo igitur inter Jus & Juris temperamentum. Nec obstat, quod in debitoris potestate non sit juri prioris creditoris per secundam obligationem derogare ex *l. 3. C. de remission. pignor.* Cum inde priori creditori non præjudicetur, cum abunde ex aliis rebus possit consequi, ac licet quidem melior sit conditio ex pluribus posse petere sibi satisfieri, tamen ubi *aperte patet* non posse aliquod damnum inde incurrere priorem

creditorum, sane jus suum salvum retinet ita ut tunc, si reliqua bona non sint solvendo, possit suum consequi ex rebus alteri specialiter obligatis. Effet enim hæc alias pura malitia velle agere ad consequendam hypothecam posteriori obligatam creditori, cum *ÆQUE BENE* (quod hic requiro) possit consequi suum creditum ex aliis bonis: Hinc licet de jure possit agere, tamen ita *Jurisdictio temperanda* est, ut prius agat ex bonis reliquis quam ex illis alteri specialiter obligatis. Nec quicquam stringit, si dicas: Illum creditorem priorem cum generali hypotheca uti jure suo adeoque nemini facere injuriam. Quia si hic uteretur jure suo tenderet id in præjudicium tertii quod tamen sine suo incommodo potest avertere. Consentit Lauterbach. ff. *qui potior. in pign.* & Corvinus *ad tit. ff. eod. §. si tamen*: Ubi sine distinctione in genere asserunt, debere creditori priori ex aliis bonis debitoris prius creditum suum adjudicari priusquam ad hypothecam posteriori specialiter obligatam perveniatur. Ita sentit & Costalius *ad d. l. 2. ff. qui potior. in pign.* ubi ait: *Tamen ex quadam equitate non infavorabiliter receptum est, ut quoties ei qui prior generalem obligationem habet, posset cautum esse ex sua generali, toties is qui speciale pignus habet, in jure suo defendatur, & in illa re specialiter obligata præferatur generalem habenti.* Ubi allegat quoque Baldum & Bartolum sibi consentientes. Et in terminis idem statuit Jctus Belga Cyprianus Regneri ab Osterga. *Disputat. ad ff. XXXI. §. VII.* ubi ait: *Interim d. l. intelligit l. 2. ff. qui potior in pign. recte moribus aliarum Gentium abrogata, quia revera indulget malitiis, dum permittit creditori generali, ut possit rem specialem posteriori creditori obligatam auferre, quamvis ex cæteris bonis sibi satisfacere possit.* Groenvv. *ad l. 2. C. de Pignor. & hypothec.*

pothec. & l. 6. C. qui potior. in pign. quare Costal. d. l. 2. de stricto jure accipit. Adde rem saepe judicat. ex Treutl. disp. 24. vol. 2. thes. 6. lit. e. Sand. lib. 3. tit. 12. def. 26. Hanc summam æquitatem etiam vidit Schilter, quare non pigebit ejus integra verba hic quoque subjicere, dum in Dissut. ad ff. Exercit. XXXIII. §. 32. de d. l. 2. ff. qui potior. in pign. scribit eam legem abrogatam esse ex Oostergera d. l. adjungens: quia revera indulgeat malitiis dum permittat creditori generali ut possit rem specialem posteriori creditori obligatam auferre, quamvis ex cæteris bonis sibi satisfacere possit. At respondent ad hoc; haud fraudi hoc esse posteriori creditori, quia remedium ipsi aliud jus suppeditavit, ut nempe offerat pecuniam creditori anteriori & hypothecam generalem ita redimat. Verum enim vero quum non omnis creditor instructus semper sit pecunia, qua redimere possit hypothecam anteriorem generalem, ut tum necesse sit defraudari creditorem posteriorem suo debito absque necessitate nec sine injuria, ac præterea oblatio non semper admittatur, secundum Brunnem. ad l. II. §. f. ff. h. t. ideo & hic monitum Severi & Antonini Imp. observandum fuerit, ut jurisdictio tamen temperetur, l. 2. C. de Pignor. & ad officium judicis pertineat, hypothecam specialem creditori posteriori integram servare, si prior ex cæteris generaliter obligatis bonis universum redigere debitum possit. Sed & quum Moribus nostris judicis confirmatio exigatur, provideat Judex, ut potius generali hypotheca & posterior creditor tutus sit, ut ex residuo hic satisfactionem impetret. Id enim jus natura præcipit, ut quicquid sine detrimento possit concedi id tribuatur cuique vel ignoto. Alii Doctores vero d. l. 2. ff. qui potior. in pign. & s. non juxta æquitatem prædictam, interpretantur sed eas in totum sequuntur uti sunt inter alios Petrus de

Greve ad l. 2. ff. qui potior. in pign. Mevius comm. in jus
Lubec. p. 3. tit. 1. art. 12. num. 60. Eckolt. ad ff. tit. Qui
potior. in pign. §. 3. in fin. Brunnem. ad l. 2. C. de Pignor.
Carpzov. Decis. 62. & part. 1. const. 28. def. 128. Peretz.
ad Cod. tit. de Pignor. num. 17. & ad tit. Cod. qui potior.
in pign. num. 7. Ampliff. Huber. in pralect. ad ff. tit. Qui
potior. in pign. num. fin.

P O S T I C U M.

ET hæc sunt quæ pro hac vice de hisce legibus ut
nobilissimis ita frequentissimis monere volui. Fa-
teor equidem multa residua esse, quorum discussio
huc quoque pertineret, pluraque apposita quæ limatio-
rem & politioem tractationem desiderarent. Verum
partim instituti temporisque ratio partim instans iter me
hic avocat. Interim DEO T. O. M. sit laus honor &
gloria quod cœptis hætenus meis Spiritus sui auxilio
tam clementer adesse voluerit, quo quidem & ne im-
posterum dedignetur meis adspirare Studiis, est quod ca-
lidissimis precibus à divina ipsius benignitate rogitō. Tu
vero Lector Benevole omnia æqui bonique ut consulas
expeto: Æqui enim lectoris est semper in beni-
gniore partem deflectere, ut ait *Iustus Lipsius*
in præfat. Politicor. ad Lector.

T A N T U M E S T.

COROL-

COROLLARIA.

I.

Quæritur an liceat animal pauperiem faciens retinere illi cui damnum datum donec satisfaciat ipsi Dominus? Id non tantum Moribus uniuersa Germania obtinere testatur Mevius l. decis. 34. num. 13. Sed & de iure Civili certum esse eleganter satis & accurate probat Magnificus atque Excellentissimus Dominus Feltman. in tract. de inclus. animal. cap. 2. quem citat & sequitur Schvöwendendorffer. in annot. ad Eckolt. tit. ff. si quadrup. pauper. feciff. dicat. in fin.

II.

Precarium esse contractum, non dubito cum VVesenb. ad tit. ff. de Precar. Præcipue cum & actionem præscriptis verbis pariat precarium, uti patet ex l. 19. §. fin. l. 2. §. 2. de Precar. l. 5. de Præscript. verb. Lauterb. ff. de Præscript. verb. in quint. D. exteriori. licet enim cesset actio civilis nominata per l. 14. ff. de Precar. l. 14. §. II. de furt. aquum tamen est me meum repetere posse per l. 1. §. 2. & l. 2. pr. ff. de Precar. Tum quoque quod Precarium expresse inter contractus referatur in l. 23. ff. de R. J. Dissidentem Lauterbachium ad tit. ff. de Precario. audiui quidem ab Excellentissimo Domino Berendts Antecessore Regismonti in Borussia, defendi, Respondendo ad d. l. 23. de R. J. ibi vocem contractus late sumi. Quod nos non negamus, non enim dicimus Precarium esse verum contractum sed quasi contractum innominatum do ut des, si verbum dandi late sumas, vel facio ut des, cum ex precario nascatur conditio incerti per d. l. 19. §. fin. de precar. adeoque pateat aliquid improprietatis in eo latere. Verum ne quis putet precarium plane non esse contractum, subiungit Julianus hanc
incerti

incerti conditionem eandem esse cum actione Præscriptis verbis in d. l. 19. §. fin.

III.

Judicium rescindens esse preparatorium, judicii rescissorii in casu si actio amissa restituenda est, statuo per rationes & argumenta qua Francofurti ad Viadrum mense Novembri 1692. late defendi in Disputatione de Diversitate Judicii rescindentis & rescissorii, sub Præsidio Summi Juris-Consulti Dn. Henrici Cocceji Antecessoris in Academia Viadrina. Vid. in specie casum in d. Disput. Sect. 2. §. 5.

IV.

*Contractus do ut des non unam sed plures species esse re-ete statuunt Doctorum Veterum Communis Schola, Lauterbach. ad tit. ff. de Rer. permut. in fr. & ad tit. ff. de Præscript. verb. in pr. ac Schwendendorffer. in annotat. ad Eckolt. ff. de rerum permut. §. 3. Non enim tantum continet permutationem, in hac enim datur aliquid ut accipiens pro illa vicissim det rem aliam ejusdem vel diversi generis l. i. pr. §. i. de Contrah. empt. l. 58. de Procurat. Sed & alias species: Cum in contractu do ut des detur res ut eadem cum alia, vel sola, vel tota vel pro parte restituatur. Ita hujus contractus do ut des species est Æstimatorius contractus, ubi datur res ut eadem vel æstimatio ejus restituatur l. i. pr. §. i. de Æstimator. act. l. 17. §. i. de Præsc. verb. Alia exempla hujus contractus do ut des habes in l. 5. §. i. de Præscript. verb. l. 5. l. 7. C. de Rer. permut. ubi permutatio non est dum ago ad rem meam repetendam, vel ut damnetur accipiens quanti mea interest, illud de quo convenit, accipere, quasi ob rem datam rem non secutam, sed ago ex contractu innominato conditione causa data causa non secuta. Vid. Coroll. 8. infr. Aliud exemplum est in casu l. 17. §. 5. de R. V. ubi si quis sponsionis
causa*

causa annulos acceperit, ut eos victori tradat, nec reddat victori, actione præscriptis verbis ex contractu do ut des victori tenetur. Aliud exemplum est in casu l. 18. de Præscr. Verb. cum deposui apud te pecuniam, ut eam dares Titio si servum reduxisset, & si non dedisti Titio, quia servum non reduxit, neque mihi eam reddas, teneris mihi ex contractu do ut des, actione Præscriptis verbis. Aliud exemplum est in l. fin. cod. si dedi tibi scyphos, ut vel hos, vel ejusdem ponderis argentum redderes, erit contractus do ut des. Alios casus habes in l. 8. l. 10. l. 17. §. 2. cod. l. 21. junct. l. 9. C. de donat. Aliud est in l. 23. de Præscript. verb. dum ad rogationem tuam tibi anulum inspiciendi gratia exhibeo, ac si in flumen inciderit, teneris mihi actione in factum i. e. Præscriptis verbis per l. 22. cod. ideo enim tradidi ut mihi redderes. Aliud exemplum præbet Precarium: Verbum enim dandi non tantum strictè, sed & late sumitur in contractu do ut des. §. 2. l. quib. m. re c. obl. Nam hæc quoque intercedit differentia, inter permutationem & contractum do ut des, in hoc enim semper non est necessaria dominii translatio, secus in illa, l. 4. ibi: nullam habere, & cum ab eo susceperit dominium. C. de Rer. permut. nam rei alienæ permutatio nulla est respectu dantis, l. 1. §. 3. de Rer. permut. Quidam vero Doctores in eo quarunt differentiam inter contractum do ut des & permutationem, quod permutatio sit certa speciei, sed do ut des sit generis. Sed Male: cum permutatio quoque possit esse generis & rei incerta, per l. 7. C. de rer. permut. l. 5. §. 1. de Præscr. verb. Aliud exemplum contractus do ut des exhibet nobis Busius ad l. 1. ff. de Rer. permut. n. 7. in fin. in casu si convenerint partes rem justo pretio alicui venditam esse, ubi cum nulla emtio contrahatur ob pretii incertitudinem l. f. C. de contrahen. empt. ait tamen in

D

Praxi

Praxi hanc conventionem valere ut contractum do ut des. Quod suo loco relinquimus. Denique & hac notabilis differentia est inter contractum do ut des & permutationem quod contractus do ut des dua species, tantum sint bonae fidei, nempe permutatio & contractus estimatorius, l. i. pr. de Aestimator. §. 28. l. de Action. Reliquae vero species sunt stricti juris arg. d. §. 28. Lauterb. ad tit. ff. de Praescript. Verb. in pr. Cujus usus quoque est secundum illos DD. qui asserunt beneficium l. 2. C. de Rescind. vendit. obtinere tantum in b. f. contractibus, non in contractibus stricti juris.

V.

In dubio sententiam regulariter non contra, sed pro fisco ferendam esse, censeo cum Amplissimo Dn. Strijckio in Disput. quam Hallæ novissime audivi de sententia contra fisc. ferend. ad l. 10. ff. de J. Fisci.

VI.

Juris in re speciem inter alias quoque esse Jus dotium non dubito. Ita & statuit Magnif. Dn. Feltman. in tract. de jure in re & ad rem. cap. 18. quem sequitur Illustris Dn. Rhetius Instit. Jur. Publ. lib. 2. tit. 1.

VII.

Fratrum filios indistincte succedere in stirpes & non in capita sive succedant cum thuis sive non, statuo per ea quae defendi late in disputatione de Irnerio injuria Vapulante part. 1. coit. secund. sub praesidio Clariss. Dn. Fratris mei.

VIII.

Acrius disceptari solet an Condictio causa data causa non secuta oriatur ex quasi-contractu an autem ex contractu innominato vero. Prius affirmat Lauterbach. ad tit. de Condict. caus. dat. caus. non secut. Posterius statuit Ampliss. D. Huberus prael. ff. d. t. Quam posteriorem sententiam

tiam & nos sequi patet ex Coroll. IV. præced. ibi per l. 5. §. 1. de Præscript. Verb. &c. Nam hac condictio nascitur ex natura contractus, ideo enim res datur ut alter vicissim quid præstet, quo cessante id egisse constat ut possit agi hac condictio. Lauterb. ff. de Condict. caus. dat. Neque hic speciale quid est, dari hanc actionem ex ipso contractu ad rescindendum, hoc enim in jure valde frequens est. Idem enim contingit in casu si deposui rem apud Titium ad certum tempus, sed dein pœnitentia ductus, ante finem ejus temporis repetam rem depositam actione depositi, ad rescindendum contractum. l. 1. §. 45. & 46. ff. deposit. jung. d. l. 1. §. 22. Ita ex actionibus Finium regundorum, Familie eriscunda & Communi dividundo nascitur actio ex ipso contractu ad rescindendum l. 2. §. 1. l. 4. pr. & f. ff. Finium regund. l. 1. l. 2. & f. ff. Famil. erisc. l. 3. pr. l. 4. pr. & f. ff. Comm. divid. Ita quoque emptio venditio in qua quis lasus est ultra dimidium rescinditur actione empti ex l. 2. C. de Rescind. vend. Ita si quis virginem emere se putasset cum mulier venisset competit ei ex empto actio ad resolvendam emtionem l. 11. §. 5. de action. empt. Jung. l. 6. §. 1. de Contr. empt. Ita ex omni contractu innominato, nisi factum modo fuerit præstitum, nascetur actio ad rescindendum, nempe condictio nostra causa data causa non secuta. Lauterb. ff. de Permut. lit. O. posterior.

IX.

Vinnius & reliqui Doctores qui in §. 1. l. de Pœn. temer. litig. verba: vel tripli: expungunt, produnt se textus illius sensum non capere, cum tamen casus ille sit in legato ad pias causas & in deposito miserabili, ubi si heres vel depositarius præter dolum moramve inficientur, condemnari debent in triplum. Quam sententiam cum in aliis Academiis non audiverim nec alibi legerim, sed nuper admodum à Clariss.

D 2

D. Fra-

D. Fratrem publicam propositam lectione praesens perceperim, lubet eandem, ut veritas hujus novitatis elucescat, heic proponere. Invito adeo Nobiliss. Dominos Opponentes, ut argumenta in specie contra hoc Corollarium nonum dirigere velint. Argumenta quibus nova sententia stabilitur proposuit Ampliss. Dn. Frater coram numerosissimo auditorio, quae cum adhuc habeant in memoria satis recenti, ea adscribere nolo.

A P P L A U S U S V O T I V I

DN. WERNERO JUSTINO PAGENSTECHER,
Jurium Candidato uti Nobilissimo, ita omni ex
parte Politissimo atque vere pereximio:

Cum

Post frequentatas utriusque Germaniae Academias, quatuor
inprimis Brandenburgenses, DUISBURGENSEM puta,
REGIS-MONTANAM, VIADRINAM,
& HALLENSEM,

*Pro summis suo jure meritoque capeendis in jure
Utroque Honoribus Doctoralibus, inaugu-
raliter disputaret.*

I.

PRæmia dum mitræ fers Doctoralis, honori
Cur multum grater, Frater amande, Tuo?
Curtior ergo tuum nux ista includet Homerum?
Hem! mage prælustis culminis omen adest.
Tu meritis merita adde tuis, & nomen avitum
Per te incrementis fulserit usque novis.
Qualis Apelleæ palmam dat Caunius arti,
Parrhasiamque stupet Zeuxidis uva manum.

A. A. PAGENSTECHER.

II.

MEMORIAE ET AMICITIAE
SACRUM.

NUnquam gignit oves magnanimus Leo
 Infirmas, asinos tardipedes volans
 Nullo progenerat tempore *Pegasus*.
 In Pullo volucris splendet equi patris
 Virtus, magnanimos procreat Hercules.
 P A G E N S T E C H E R I D E S, delictum Deæ,
 Quæ leges gladio temperat arbitra,
 Teletis, nobilium progenies Virum;
 Nunc Astræa Tibi conciliat manum
 Per tot ductam Atavos, Corcula Patriæ,
 Nec non & Themidos Corcula Virginis.
 Jam nunc *Gorgoneo* nobilis alite
 Gestis *Bellerophon* scandere culmina,
 Queis splendescit Honos tergeminus Patrum.
 Sic ex Castalia ducis originem
 Stirpe: est hinc, merito quod Tibi gratuler,
 Cum vim promoveas nobilis insitam
 Et docto ferias Sidera vertice!

*Ita ad Gentem, Nomen & Insignia
 Nobiliss. Candidati non sine
 omine alludebat*

HENR. CHR. HENNIN, D.
 Artium Salubrium nec non Hu-
 manior. & Gr. L. P. P.

D 3

MADRI-

M A D R I G A L E,

*In onore & lode del Nobiliss. & Dottiss. Sigr. il Sigr. GUER-
NERO GIUSTINO PAGENSTECHEO, Figlio,
Nepote, Fratello & Parente de gli Eccellentiss. & Illu-
striss. Giurisconsulti, Cancellarii, Presidenti, Consiglieri,
& Professori della Giustizia; quando disputava in pu-
blico col applauso per la Dottura in ambedue Leggi nel-
la celeberrima Università Elettorale Brandeburgica di
Duisburgo.*

PAGENSTECHEO, che dell' antica razza
Mostrate quella Virtù viva,
Ch' a tanta luce arriva,
Ch' Astrea illustra, che mia Musa passa:
Amico mio, ch' industrioso accogli
Fra questi dotti fogli,
Quanto di bello trovi
Nelli Leggi infiniti antichi & nuovi:
Di tuo chiaro ingegno
Veggiam si saggio pegno;
Qual onor farà a tua saviezza
Eguale, a tua bella gentilezza?
La FAMA scrive il tuo Nome in carte,
Et Tuo ingegno ricerca maggior arte.

*Questi sono della Poesia Italiana
i sforzi piccioli del*

M E D E S I M O.

III.

Stemmatis, Indolis, Educationis, Eruditionis,
ac Experientiæ prærogativis

Præstantissimo, juxta ac Consultissimo Viro,

DN. WERNERO JUSTINO PAGENSTECHER,
Pro diu merita J. U. Lauro, *Disputationis*
publicæ ritum obeunti:

O D E.

UT gerræ fuerint quæ Samio Seni
De fato referunt traduce mentium,
An Patrum male mentes
Prognatis Tragicus dedit?

Est qui à magnanimo Sanguine degener,
Pisander timidus nascitur Hercule;
Qui Patremve Platonem
Laudat stultior Embaro.

Non raro gremium sic Genetyllides
Naturæ fatagunt fallere cum ioco,
Quæ mater tamen ipsa
Adstat sæpius obstetrix.

O felix utero quem simul excipit,
Liquentumque premens ad dapium penu,
Defæcat quod alumno
Optat cedere victui!

Hac, WERNERE! Genus sorte vel exprimis,
In splendente Patrum dotibus Indole;
Vel Patres redivivos
Uno corde premis Tuo;

Quo

Quo Musæ faciles sic inoleverint,
 Quo gazasque suas sic Themis abdidit,
 Pallas quo Eusebiæ, quo
 Aglaiæque Sororibus
 Virtus imperium candida dividit.
 Quin annos, Genii præcipis impetu,
 Quæsitæque per Orbis
 Oras Experientia
 Rerum, quotquot opus fulgere maximis
 Et pollere Virum, culmina Gloriæ
 Prensantem. Neque Lauro
 Hac cingente comam, decus
 Accessisse Tibi celsius audies,
 Ni quod fera vexas partaque jam diu
 Te Victore trophæa,
 Tanto ut splendidius micent.
 Consortes sibimet, respice, plausuum
 Ut Festum calido verbere dividant,
 Communi quod honoris
 Hoc infers jubar Ordini.
 Metam non igitur Pieris hanc mea
 Exorso patiens figere carmini,
 Sacro incensa furore,
 Sursum me super æthera
 Raptum sollicitat multa recluserim
 Majestate sinus abdita Numinis,
 Eventusque futuros
 Versu fatidico canam.
 Nil vulgare vides, inquit. Hic ordine
 Fatorum stabili mitia de Colo
 Vitæ stamina ducet,
 Supremo Jove prospero.

Nec

Nec verni Zephyro temporis imputa
 Vultum quo renitent & Polus & Solum,
 Hæc qui fata benigni
 Jam volvi sua gestunt
 Dilecto Capiti. nam celerat dies
 Astro qua similis nubila fregerit
 Ortu, lumina spargens
 Vasto limite Teutonum.
 Terrarum Dominis gratus, ad ardua
 Pertinget Merito munera, Gentium
 Præfectusque, verenda
 Dicit Jura Quiritibus.
 Ac, cernis? veniunt tempora, Strenuo
 Queis cum FRATRE, Sua luce refulgeant
 Orbi, Tyndaridarum
 Bino fidere clarius.
 Hæc ambage procul dum fero, Cynthius
 Aurem Vaticini vellit; & admonet:
 „Quam cerno prope, sortem
 Nulli Pieridum Lyrae
 Permitto: propria carmina molior
 Dextra, quæ resonet circulus Orbitæ.
 Tu reptante quid isto
 Cantu deteris ardua?

*Qua negavit Apollo, enixo saltem
 magna que presagienti corde
 prosequitur*

D. HUGUENINUS.
 D. & P. P.

Glückwünschungs

S O N N E N

S O geh't man auß dem Streit dem edlen Preis entgegen:
 Es bring't der munt're Fleiß Ihm jetzt den ersten Lohn!
 Die Themis steh't bereit und beut die Doctor Krohn!
 Sie will dieß Edle Pfand umb seine Stirne legen!
 Als überwohl verdient. Ich seh' Ihn auff den Wegen
 Der wack'ren Ahnen geh'n; Und zwar bey'm Anfang schon!
 Steh't Jederman bestürzt / denckt was wird auß dem Sohn
 Noch für ein grosser Mann? Ja wohl ein hoher Segen!
 Laß Ihn des Vatters Ruhm und Herren Bruders Ehr
 In seinem Tugend-Beg ermun't ren mehr und mehr;
 Gott geb' / daß deren Ruhm Er noch mög überwinden!
 Die da verEwig't schon in Clios Buch sich finden.
 Was Er darüber wünscht / das geb' Ihm ohne zahl
 Des hohen Himmels Güt / nach seiner eig'nen Wahl.

Dem Hochgelehrten Herren Doctorando,
 Seinem hochgeschätzten Freunde schrie-
 be dieses zu wohlverdienten Ehren

CLEMENS BERG. J. U. D.
 Moral. & Polit. Prof. Publ.

Kling.

V.

Kling-Gedicht /

An

Den HochEdlen und Hochgelehrten Herrn /
W. J. PAGENSTECHER,
Als

Derselbe nach rühmlich volbrachten Studien, und glücklich ab-
gelegten Reisen durch Teutschland / Holland / Preussen / Böh-
men und Dennemarck &c. Den 8. Martii 1694. zu Duis-
burg umb die Hohe Doctor würde öffentlich und
Hochstrühmlich Disputirte.

Will Er dan werthster Freund / nach Themis Tempel gehen /
Wo der gelehrte fleiß mit Ehren wird gekrönt?
Ist endlich sein entschluß! daß jeder solle sehen /
Wie längst-verdiente Ehr mit Lorbern wird beschönt?
Ich wünsche glück dazu! die süsse Zefyrs wehen
Schon lauter Blumen-Dufft! die Palme-Zier sich sehnt
Jetzt umb sein kluges Haupt in voller pracht zu stehen /
Weil Er die beste Zeit dem Rechten hat verlehnt.
Der Purpur / Hut und Ring! die grosse Doctor-würde
Die stehen vor der Thür mit ihrer schönen bürde
Zu seiner Ehr bereit. Doch höher Glück und Ehr /
Das wartet seiner schon zu Staats und Landes nutzen /
Es mach das Cleeffsche-Land auff solche Söhne trugen!
Und eine Doctorin auf solchen Mann noch mehr.

Wie solches hoffet und wünschet des Herren
Doctorandi Schuldigster Diener
und Better

B. von BENTHEIM.

S O N E T T.

Von tapffren Löwen sprosst ein blöder Hase nicht.
 Kan auch ein Spaze wohl vom Adler Bluth her-stammen?
 Wie kan ein Eis bestehn wo Feuerblicke flammen?
 Wie kan die Finsterniß sich stallen bey dem Licht?
 Kein wunder ist es daß mein Lejer hie zerbricht
 Und ihre Seiten-Kunst nicht halten kan zusammen
 In dem dein Feuer-Geist von deinem Stam will stammen.
 Und sich zum Ahnen-Lob der Pagenstecher / richt't.
 Mich dünckt / die Gräber thun sich iso frölich auff!
 Da wo das graue Haupt der zweyen Canslern lieget /
 Da auch wo Hessen sich vohr seinen Fürsten bieget /
 Da auch wo Steinfurt blüht: und wünschen deinem lauff
 Viel tausendt Wünsche zu: Es müssen viele Jahren
 Den Pagenstecher-Sproß zur Lust Europens spahren.

Dieses wünschet Seinen Höchstgeschägsten
 Herrn Bettern von Herzen

ARN. CHRIST. von BENTHEIM.

Kd 3358

8

7

ULB Halle
003 758 15X

3

TA-206

6-stück felle node

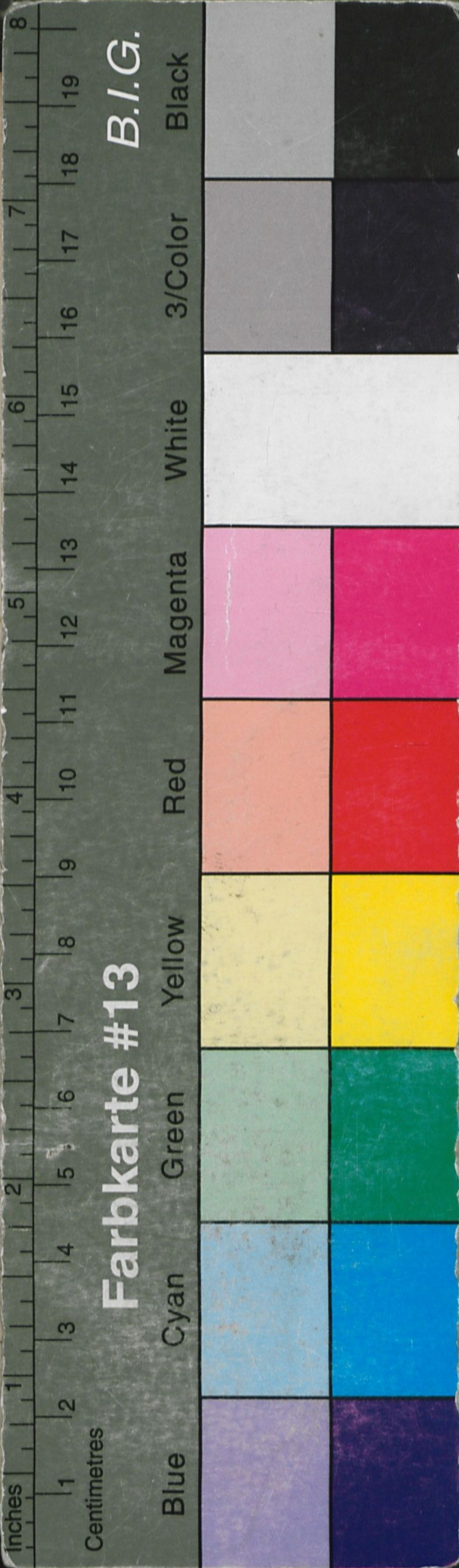
VD.77

2

JURIDICA
ALIS,

CERTUM.

Conducti,

IS CON-
& Hypoth.

Æ TRINITATIS
ÆSIDIO,

HORITATE
c Consultissimi,

M ORDINIS,

æ Duisburgi Clivo-
e literaria,

oribus ac Privilegiis
er consequendis,

proponit
PAGENSTECHER,
LIVIVS,
ori, horis consuetis.

HENUM,
demia Typographum,
CIV.